

Utvecklingsplan för omsorg till personer med funktionsnedsättning i Kungsörs kommun 2013-2018

Antagen av kommunfullmäktige 2012-12-10, § 132

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Beredning och remissförfarande	4
1.2. Socialnämndens värdegrund och mål.....	4
1.3. Sammanfattning	5
2. Planeringsförutsättningar	5
2.1 Funktionsnedsättning ur ett nationellt perspektiv	5
2.1.1. Lagar och mål för funktionshinder området	5
2.2. Omsorg för personer med funktionsnedsättning i Kungsör	9
2.2.1. Bostad med särskild service LSS	9
2.2.2. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom	9
2.2.3. Daglig verksamhet.....	10
2.2.4. Korttidsvistelse	10
2.2.5. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	10
2.2.6. Personlig assistans	10
2.2.7. Socialpsykiatri	10
2.2.8. Boendestöd	11
2.2.9. Anhörigstöd	11
2.2.10. Kommunal hälso- och sjukvård.....	11
2.2.11. Syninstruktör – hörselombud	11
2.2.12. Biståndshandläggning – ansökan och beslut	11
2.3. Omvärldsanalys.....	11
2.3.1. Beviljade insatser	12
2.3.2 Hälsa hos personer med en intellektuell funktionsnedsättning	12
2.3.3. Hälsöfrämjande insatser	12
2.3.4. Boende inom LSS.....	13
2.3.5. Korttidsplatser	14
2.3.6. Personlig assistans	14
2.3.7. Nya diagnosgrupper	14
2.3.8. Personalförsörjning	14
2.3.9. Ekonomi - målstyrning.....	14
2.3.10. Kvalitet	15
2.3.11. Utvärdering.....	15

3. Prioriterade utvecklingsområden inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning i Kungsör	15
3.1. Utveckling av LSS omsorgen.....	15
3.2. Hälsöfrämjande insatser	16
3.3. Syninstruktör	16
3.4. Kvalitet och uppföljning	17
3.5. Personalförsörjning	17
Bilaga - Socialnämndens inriktningsmål	18

1. Inledning

I utvecklingsplanen för omsorg till personer med funktionsnedsättning anges socialnämndens inriktning för hur verksamheterna inom området ska utvecklas.

Planen ska tillsammans med lagar och förordningar vara vägledande för organisationen och utförandet av arbetet. Den ska ligga till grund för planering, genomförande och uppföljning.

Utifrån vision, och övergripande mål, skapas en gemensam strategi för att tydliggöra det stöd och den service som medborgarna i Kungsör kan förvänta sig

Utvecklingsplanen ska ses som ett levande dokument, som en del i en process och som inte ska läggas åt sidan. Den ska vara manande till att sätta igång ett arbete med syfte att förbättra omsorgen för personer med funktionsnedsättning. Ambitionen är att utvecklingsplanen ska bli ett viktigt dokument i framtida diskussioner om kommunens resurser.

Planen som presenteras gäller för omsorg till personer med funktionsnedsättning i Kungsörs kommun 2013 -2018

Kungsörs kommun vill erbjuda en vård och omsorg där människor

- kan känna trygghet i ett boende anpassat utifrån var och ens behov
- enkelt kan söka stöd och hjälp
- alltid ska bemötas med respekt
- kan påverka och vara med och bestämma över sitt stöd eller sin hjälp
- erbjuds en vård och omsorg av god kvalitet
- möter en personal som trivs och är stolt över sitt arbete

Kommunens yttersta ansvar får till följd att när andra myndigheters och vårdgivares ansvar förändras så påverkar det många gånger den kommunala vården och omsorgen. Det innebär att det krävs en organisation med stor flexibilitet i såväl tjänster som tillgänglighet.

Att arbeta i kommunens omsorg till personer med funktionsnedsättning har blivit en facetterande uppgift som förutom kunskap kräver lyhördhet, empati och kreativitet. För att uppnå det krävs en personal som känner intresse och engagemang till att ge omsorg och hjälp till de som behöver samhällets stöd.

Görel Nilsson
Ordförande

1.1 Beredning och remissförfarande

Beredning av ärendet har skett i samverkan mellan socialnämndens politiker och socialförvaltningens tjänstemän

För att inhämta politikernas uppfattning om vad som är en bra vård och omsorg så har en referensgrupp bestående av socialnämndens presidier träffats och diskuterat innehåll och målsättning.

För att bereda ärendet så bra som möjligt har de lokala pensionärs- och handikapprådet deltagit i processen genom att de på remiss fått möjlighet att yttra sig över planerna.

Resultat från såväl nationella som lokala undersökningar har studerats för att få reda på brukare och anhörigas uppfattning om innehåll och kvalitet i kommunens omsorg till personer med funktionsnedsättning.

Personalens synpunkter har inhämtats dels genom diskussioner på arbetsplatserna men också genom en enkätundersökning som berör verksamhet och arbetsmiljö.

1.2. Socialnämndens värdegrund och mål

Socialnämndens värdegrund är från mars 2006 och är gemensam för alla vård och omsorgsverksamheter.

Vi skall respektera alla människors lika värde och den enskildes frihet och värdighet.

Vår verksamhet skall bygga på respekt för alla människors självbestämmanderätt och integritet.

Vi skall respektera alla människors rätt, skyldighet och förmåga till eget ansvar.

I vår verksamhet skall alla känna trygghet, glädje och god livskvalitet. Verksamheten skall bygga på ett empatiskt förhållningssätt.

Mål

Socialnämnden antar årligen ett antal inriktningsmål som ska vara vägledande för verksamheterna. Aktuella inriktningsmål ligger som bilaga till denna vård- och omsorgsplan.

1.3. Sammanfattning

I utvecklingsplanen för omsorg till personer med funktionsnedsättning anges ett antal prioriterade utvecklingsområden. Planen fokuserar på åtgärder som kommunen prioriterar för att möta behoven hos personer med en funktionsnedsättning.

De områden som lyfts fram i planen är

- LSS-omsorgen
- hälsofrämjande insatser
- syninstruktör
- kvalitet och uppföljning
- personalförsörjning

2. Planeringsförutsättningar

2.1 Funktionsnedsättning ur ett nationellt perspektiv

Idag kan och ska det vara möjligt för personer med olika funktionsnedsättningar att vara delaktig i samhället på lika villkor som alla andra. Så har det inte alltid varit, ur ett historiskt perspektiv har personer med t.ex. intellektuell funktionsnedsättning ansetts som en belastning snarare än en som en resurs med en självklar tillhörighet i samhället. En mer humanistisk syn inträdde först på 1960-talet och under 1980-talet bestämdes att alla vårdinrättningar skulle stängas och mindre boenden i form av gruppboendestäder började byggas.

1994 kom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Medborgarperspektivet stärktes och personer med intellektuell funktionsnedsättning övergick till att vara aktiva användare av samhällets insatser. Syftet med lagen är att erbjuda möjlighet till ett gott liv för personer med omfattande och varaktiga funktionshinder.

Kommunen övertog huvudmannaskapet för socialpsykiatri 1995 och för gruppboenden och daglig verksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning 1996. Syftet var att få en normalisering till samhället i stort och att de personer som tidigare bott på institution skulle få möjlighet att flytta ut i samhället för att kunna delta som alla andra kommuninnevånare.

Idag betonas det individuella perspektivet starkt genom införandet av individuella planer, personlig assistans med mera.

2.1.1. Lagar och mål för funktionshinder området

Det är riksdagen som stiftar de lagar som ligger till grund för vården och omsorgen av personer med funktionsnedsättning i Sverige. De lagar som i första hand styr kommunernas område är *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*, *socialtjänstlagen (SoL)* och *hälso- och sjukvårdslagen (HSL)*.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Insatser som omfattas av LSS är begränsade till 10 stycken och ska främja jämlikhet i levnadsvillkor, full delaktighet i samhällslivet och göra det möjligt att leva som alla andra. Insatserna ska ges om behovet inte tillgodoses på annat sätt.

9 §

Insatserna för särskilt stöd och service är

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder, (landstinget ansvarar)
2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. *socialförsäkringsbalken*,
3. ledsagarservice
4. biträde av kontaktperson
5. avlösarservice i hemmet
6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov
8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig

Socialtjänstlagen - styrande paragrafer

1 kap 1 § - socialtjänstens mål

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet

5 kap 7 §

Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen skall inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.

5 kap 8 §

Socialnämnden skall göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionshinder samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på dessa områden.

Kommunen skall planera sina insatser för människor med fysiska och psykiska funktionshinder. I planeringen skall kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

5 kap 8 a §

Kommunen ska ingå en överenskommelse med landstinget om ett samarbete i fråga om personer med psykisk funktionsnedsättning. Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Hälso- och sjukvårdslagen HSL – styrande paragrafer för den kommunala vården

Mål för hälso- och sjukvården

2 § - mål för hälso- och sjukvården

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vården.

Krav på hälso- och sjukvården

2 a § Hälso- och sjukvården skall bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Detta innebär att den skall vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen, vara lättillgänglig, bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet, främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, tillgodose patientens behov av kontinuitet och säkerhet i vården.

2 e § Där det bedrivs hälso- och sjukvård skall det finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård skall kunna ges.

2 h § Innan en ny diagnos- eller behandlingsmetod som kan ha betydelse för människovärde och integritet börjar tillämpas i hälso- och sjukvården, ska vårdgivaren se till att metoden har bedömts från individ- och samhällsetiska aspekter.

18 b §

Kommunen skall erbjuda även habilitering, rehabilitering och hjälpmedel för funktionshindrade.

Nationella mål för äldrepolitiken

Den 31 maj 2000 antog riksdagen propositionen ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken”.

De nationella målen för handikappolitiken är

- en samhällsgemenskap med mångfald som grund,
- att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet,
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder.

De nationella målen skall brytas ned och konkretiseras inom olika verksamheter och för de förhållanden som berör den enskilde brukaren. Det är alltså varje kommuns uppgift att omsätta de övergripande målen i lokala politiska handlingsprogram.

I den senaste uppföljningen av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken (2009/19:166) tydliggör regeringen att målen för funktionshinderspolitiken och inriktningen ska ligga fast. De nationella målen är ständigt aktuella och har ingen bortre tidsgräns. Man har också konstaterat att det gjorts framsteg på många områden men att flera åtgärder behöver sättas in, och arbetet måste förändras för att bli mer effektivt.

Med honnörorden *trygghet, kvalitet och delaktighet* som grund beslutade riksdagen 1998 att målen för den nationella äldrepolitiken är att äldre skall:

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhällslivet och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt, samt
- ha tillgång till god vård och omsorg

Med utgångspunkt från målen kan kommunerna utarbeta lokala äldrepolitiska handlingsprogram.

2.2. Omsorg för personer med funktionsnedsättning i Kungsör

I kommunen finns fler verksamheter som är direkt riktade till personer med funktionsnedsättning. De flesta insatserna finns inom LSS-omsorgen där huvudområden är *bostad med särskild service, daglig verksamhet, korttidsvistelse och korttidstillsyn* samt *personlig assistans*.

Totala antalet personer med verkställd LSS-insats(er) 2011 är 77 personer.

2.2.1. Bostad med särskild service LSS

Bostad med särskild service kan utformas på olika sätt. Huvudformerna är servicebostad, gruppboende och särskilt anpassad bostad.

Servicebostad ger tillgång till gemensam service i form av måltider, personlig service och/eller omvårdnad. I kommunen finns ett serviceboende, Syrenen med 10 lägenheter.

Gruppboende avser bostäder med gemensamhetsutrymmen och där service och vård kan ges under dygnets alla timmar. Gruppboende är ett alternativ till funktionshindrade som har ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och som behöver tillgång till personal hela dygnet. Det finns sju gruppboenden i kommunen. I varje gruppboende finns 5-6 lägenheter.

Särskilt anpassad bostad är ett boende där den funktionshindrade, med stöd av insatser enligt LSS och en viss grundanpassning av bostaden klarar ett boende utan fast bemanning. Det är en egen bostad i ett vanligt bostadsområde. I Kungsör har vi inga sådana lägenheter.

2.2.2. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom

Barn som, trots stödåtgärder, inte kan bo hos sina föräldrar har rätt till boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom. Familjehem innebär att barnet bor i en annan familj än den egna. Det krävs en noggrann utredning innan familjehemmet kan godkännas. Bostad med särskild service tillgodoser vanligen omfattande tillsyns och omvårdnadsbehov. Insatsen kan även vara nödvändig på grund

av skolgång på annan ort. För närvarande har vi inga barn/ungdomar inom LSS som bor i familjehem eller bostad med särskild service.

2.2.3. Daglig verksamhet

Daglig verksamhet gäller endast personkrets ett och två. Kommunens ansvar är att ordna meningsfull sysselsättning till personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och som inte utbildar sig. Daglig verksamhet kan vara i form av dagcenterverksamhet eller via kooperativ. Företag och andra myndigheter kan också ta emot funktionshindrade för daglig verksamhet. I Kungsör finns ett tiotal grupper med olika inriktningar för daglig verksamhet.

2.2.4. Korttidsvistelse

Innebär tillfällig vistelse i korttidshem, stödfamilj eller deltagande i lägerverksamhet. På detta sätt ges föräldrar utrymme till avkoppling. För den funktionshindrade innebär vistelsen utanför det egna hemmet ett miljöombyte och en stimulans i egna utvecklingen och frigörelsen från föräldrarna. Korttidsvistelsen kan erbjudas som en regelbunden insats men också som en lösning vid akuta situationer. Korttidsvistelse för vuxna erbjuds på Syrenens serviceboende och för barn på Karlavagnens korttidsboende.

2.2.5. Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år

Skolungdom över 12 år och som tillhör personkretsen kan ha svårigheter att klara sig själva efter skolan när föräldrarna förvärvsarbetar. Genom korttillsyn kan kommunen erbjuda familjen en trygg situation med tillsyn och en verksamhet med ett meningsfullt innehåll. Korttidstillsyn erbjuds på Karlavagnens fritidsklubb.

2.2.6. Personlig assistans

Personer som har ett omfattande funktionshinder, är under 65 år och tillhör någon av personkretsarna enligt LSS kan ha rätt till insatsen personlig assistans. Insatsen söks via kommunens biståndshandläggare och ges utifrån den enskildes förutsättningar och behov. Om behoven är mycket omfattande kopplas även försäkringskassan in i utredningen. Målet är att även personer med mycket svåra funktionsnedsättningar ska ha en möjlighet att bo kvar i ett ordinarie boende och leva som andra.

Utöver ovan nämnda insatser finns också insatserna *kontaktperson*, *ledsagarservice* och *avlösarservice*.

2.2.7. Socialpsykiatri

I kommunen finns ett stödboende inom socialpsykiatri, Lyktan, med plats för 5 brukare. Alla brukare har egen lägenhet med tillgång till gemensamhetsutrymmen och möjlighet till gemensamma måltider. Tillgång till personal finns dygnet runt.

Rödmyran är en verksamhet med försäljning av begagnade barnkläder. Verksamheten drivs tillsammans med brukare.

2.2.8. Boendestöd

Förvaltningen har 4 boendestödjare anställda. I deras arbetsuppgifter ingår att efter remiss från handläggare på Individ och Familjeomsorg (IFO) erbjuda riktat stöd och insatser till personer med olika behov.

2.2.9. Anhörigstöd

Anhöriga och andra närstående gör en stor insats genom att hjälpa och stödja sina närstående med funktionsnedsättning. Varje situation är unik och anhörigstödet måste därför anpassas efter individuella förutsättningar. Förutom korttidsvistelse för barn och vuxna finns Anhörigcentrum som erbjuder stöd och hjälp till alla anhöriga som vårdar en närstående.

2.2.10. Kommunal hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvårds- samt rehabiliteringsinsatser ges till personer i särskilt boende till och med sjuksköterske- arbetsterapeut- och sjukgymnastnivå. Läkarsatser ansvarar landstinget tillsammans med familjeläkarna för.

2.2.11. Syninstruktör – hörselombud

Syninstruktör ska finnas inom den kommunala hälso- och sjukvården men för närvarande saknas utbildad personal inom området. Hörselombud finns i flera verksamheter i förvaltningen. Hörselombuden hjälper brukare som bor i kommunens särskilda boende.

2.2.12. Biståndshandläggning – ansökan och beslut

Den som vill ansöka om hjälp eller stöd vänder sig till kommunens biståndshandläggare som utreder, bedömer, samt beslutar enligt gällande lagstiftning och kommunala riktlinjer. Biståndshandläggarens arbete är en myndighetsutövning och besluten ska tillvarata rättssäkerheten för den enskilde. För bedömning av avgift genomförs en ekonomisk prövning som kan ge jämkning av avgiften vid låg inkomst.

Kungsörs kommun har två biståndshandläggare som tillsammans svarar biståndsbedömda insatser till omsorg för personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg.

2.3. Omvärldsanalys

En kommuns framtida planering av omsorg till personer med funktionsnedsättning påverkas av ett antal olika yttre faktorer. Vissa kan vi själva vara med och påverka medan vissa är faktorer i omvärlden som är svåra att påverka. Några huvudsakliga

faktorer som kommer att påverka omsorgen till personer med funktionsnedsättning i Kungsör presenteras i det följande.

2.3.1. Beviljade insatser

Antalet LSS insatser har ökat något under de senaste åren. Framför allt ses en ökning inom insatsen kontaktperson. Antalet personer med rätt att söka insatserna är tämligen konstant det rör sig om 77 personer 2011 eller 0,01 procent av Kungsörs innevånare.

I samband med kommunernas övertagande av LSS verksamhet från landstingen, 1996 infördes ett stöd till kommuner med stor LSS verksamheter. Man räknade då med ett framtida minskat behov av LSS insatser. Så har inte blivit fallet. Medelåldern inom gruppen har ökat och antal personer med behov av hjälpinsatser är konstant.

Antal LSS-insats (er) den 1 oktober 2011

<i>Insats</i>	<i>2011</i>	<i>2010</i>	<i>2009</i>	<i>2008</i>
Personlig assistans	2	1	1	1
Ledsagarservice	1	1	1	1
Kontaktperson	60	53	52	45
Avlösarservice i hemmet	3	2	0	0
Korttidsvistelse utanför hemmet	9	10	9	8
Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år	5	2	6	6
Boende barn	0	0	1	2
Boende vuxna	45	46	45	45
Daglig verksamhet	53	54	54	55
Totalt	178	169	169	167

2.3.2 Hälsa hos personer med en intellektuell funktionsnedsättning

Medelåldern för personer med intellektuell funktionsnedsättning är högre än någon-sin. Idag finns ett antal äldre personer som bor i gruppboende och serviceboende inom LSS. Dessa personer har ingen åldersbestämd pensionsålder utan arbetar på i daglig verksamhet så länge de själva önskar. Det innebär att bemanningen i de flesta bostäder måste utökas i takt med att fler brukare väljer att sluta arbeta.

2.3.3. Hälsofrämjande insatser

Personer med en intellektuell funktionsnedsättning som bor i gruppboende eller serviceboende bestämmer oftast inte själva vad de ska äta och kan ha svårt att förstå vikten av fysisk aktivitet. Under 2012 påbörjades en registrering i det nationella kvalitetsregistret Senior alert inom LSS resultatet visar på ett behov av ökade kunskapen om kost och hälsa.

För att må bra är det därför viktigt att

- Öka kunskapen om kost och hälsa
- Skapa goda vanor kring matsituationen
- Skapa goda vanor för fysisk aktivitet

2.3.4. Boende inom LSS

LSS-omsorgens verksamheter är väl anpassade till behovet. Den anpassning av lokaler som genomfördes inom den dagliga verksamheten för ett par år sedan fungerar bra och verksamheten beräknas klara ett eventuellt ökat behov de närmaste åren. Även antalet boendeplatser ser ut att räcka till. För närvarande finns två tomma lägenheter lediga, en i gruppboendestad och en i serviceboendestad varför en utökning av antalet boendeplatser inte anses nödvändigt inom perioden.

Det är troligt att ungdomar som har en intellektuell funktionsnedsättning i framtiden kommer att vilja bo i eget boende med stöd i stället för att bo i en gruppboendestad. De vill arbeta på ett riktigt jobb istället för i en dagverksamhet. De vill vara med i samhällslivet och delta i kulturella och sociala aktiviteter som alla andra i stället för att vara med i planerade gruppaktiviteter speciellt för funktionshindrade. Därför är det viktigt att se över och undersöka hur de vill att framtiden ska se ut.

Under perioden 2013 – 2018 beräknas 17 ungdomar i Kungsör gå ut gymnasiesärskolan och kanske vara i behov av boende och/eller arbete.

Följande prognos är framtagen utifrån antal kända ungdomar födda 1992 eller senare, som kommer att avslutar sin skolgång under perioden.

Antal ungdomar som slutat gymnasiesärskolan mellan 2013-2018.

År	Gymnasiesärskolan verksamhetsträning	Gymnasiesärskola
2013	0	2
2014	0	3
2015	0	5
2016	0	6
2017	0	0
2018	1	0
Totalt	1	16

Kommentar till tabell: De ungdomar som har sin skolgång inom skolans verksamhetsträning har ett mer omfattande omvårdnadsbehov än övriga. Ingen hänsyn har tagits till eventuell inflyttning till kommunen av ungdomar med LSS-tillhörighet.

2.3.5. Korttidsplatser

Antal barn med en funktionsnedsättning som är i behov av en korttidsplats har minskat under de senaste åren. Det är främst de externa barnen som minskar i takt med att hemkommunerna ordnar egna korttidsplatser. Det innebär att lokalerna börjar bli för stora i förhållande till behovet.

2.3.6. Personlig assistans

Under senare tid har personer med beslut om personlig assistans ökat. Samtidigt har nya regler inom försäkringskassan inneburit en övervältring av kostnader på kommunerna. Brukare som inte får sina ansökningar beviljade av försäkringskassan är hänvisade till kommunen för att få sina behov tillgodosedda. Flera ärenden där kommunen inte är överens om vårdens omfattning ligger i domstol för ett avgörande.

2.3.7. Nya diagnosgrupper

Nya diagnosgrupper har tillkommit inom LSS. Det innebär att verksamheten måste fortsätta att utvecklas och arbetsplatser till personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar måste skapas.

Personer som tillhör personkrets 3 har idag ingen rätt till daglig verksamhet. Lagstiftarna håller dock på och ser över lagen och det finns förslag på att även denna grupp ska få rätt till insatsen. Om förändringen genomförs kommer det att finnas ytterligare behov av att utveckla verksamheten.

Inom socialpsykiatrin har efterfrågan av boendestöd minskat något. Det beror i huvudsak på en tillfällig minskning av populationen unga vuxna med behov av stöd.

2.3.8. Personalförsörjning

En annan faktor som påverkar planeringen av omsorgen till personer med en funktionsnedsättning är en hög medelålder hos personalen. Fram till år 2018 kommer ca 26 procent av personalen som arbetar inom LSS i Kungsör att uppnå 65 års ålder. Ett rekryteringsbehov kommer att uppstå samtidigt som vi vet att befolkningsunderlaget och antalet ungdomar i kommunen minskar. Pensionsavgångarna innebär även en kompetensförlust som är svår att ersätta.

2.3.9. Ekonomi - målstyrning

Genom en tydligare målsättning ska organisationen styras till att fokusera på det som är viktigast. Detta görs genom en aktiv målstyrning. Den syftar till att de ekonomiska och personella resurserna tydliggörs och därmed används på ett mer effektivt sätt. En viktig resurs för att göra detta möjligt är medarbetarnas erfarenhet och kunskaper. Därför är en aktiv dialog, inom och mellan organisationens alla nivåer, nödvändig.

Kraven från olika tillsynsmyndigheter när det gäller uppföljningar, redovisningar, kvalitetssäkringar, dokumentation mm ökar. Det kan innebära ökade administrativa behov.

2.3.10. Kvalitet

Ett av socialnämndens mål är att all verksamhet ska vara evidensbaserad.

Evidensbaserad praktik är ett förhållnings- och arbetssätt som innebär att brukaren och den professionella tillsammans fattar beslut om lämpliga insatser för den enskilde. Arbetssättet förutsätter ett ständigt och systematiskt lärande och innebär en sammanvägning av tre kunskapskällor, forskning – praktik och brukare. Målet är bästa möjliga insats för den enskilde brukaren.

Socialstyrelsens Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) trädde i kraft den 1 januari 2012. Den ska tillämpas av alla verksamheter inom socialnämndens verksamhetsområden.

Föreskriften anger att vårdgivaren (socialnämnden) ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten som ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Vårdgivaren ska vidare, med stöd av ledningssystemet, planer, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Vårdgivaren ska ange hur uppgifterna som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten är fördelade i verksamheten.

2.3.11. Utvärdering

Utvecklingsplanen sträcker sig över en tidsperiod om sex år. För att följa utvecklingen och hålla all fakta och statistik uppdaterad kommer planen att utvärderas årligen i samband med budgetarbetet. Ansvarig nämnd för att utvärderingen sker är socialnämnden.

3. Prioriterade utvecklingsområden inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning i Kungsör

LSS omsorgens verksamheter har genomlevt stora förändringar de senaste decennierna. Personer med en intellektuell funktionsnedsättning har idag en hög genomsnittsålder samtidigt som forskning saknas inom området.

3.1. Utveckling av LSS omsorgen

Medelåldern för personer med intellektuell funktionsnedsättning är högre än någonsin. Den medicinska kunskapen har ökat och man botar idag fler fysiska skador än tidigare. Det innebär bland annat att det idag finns ett antal äldre med en intellektuell funktionsnedsättning men även äldre med en intellektuell funktionsnedsättning som

drabbats av demenssjukdom. Det saknas kunskap inom området. Utvecklingen ser likartad ut i hela Sverige och forskning inom området saknas.

Personer med en intellektuell funktionsnedsättning har inte alltid så lätt att förstå sin vardag. För att tydliggöra tillvaron och underlätta för den enskilde personen att få mer överblick över vardagen och en större självständighet behöver ett pedagogiskt arbetssätt införas hos personalen.

För att klara den ökande andel äldre krävs en annan struktur i boendet. Idag bemannas boendena utifrån att brukarna arbetar i daglig verksamhet på dagarna. I kommunen finns ett gruppboende för äldre inom LSS men för att erbjuda en anpassad miljö för den äldre brukaren behöver ytterligare någon gruppboende omvandlas till äldreboende för LSS.

Det är troligt att ungdomar med en intellektuell funktionsnedsättning i framtiden kommer att välja andra alternativ när det gäller boende och daglig verksamhet. En kartläggning hur man vill ha det behöver därför genomföras.

Åtgärder

- Utveckla samarbetet med vård och omsorgscollege Västra Mälardalen och Kunskapsporten i Kungsör.
- Utbilda personal i ett pedagogiskt arbetssätt.
- Se över möjligheten att anpassa ytterligare någon gruppboende mot målgruppen äldre med intellektuell funktionsnedsättning
- Kartlägga framtida insatsbehov hos ungdomar med en LSS tillhörighet.

3.2. Hälsofrämjande insatser

Personer med en intellektuell funktionsnedsättning som bor i gruppboende eller i bostad med särskild service har ofta svårigheter att själva bestämma vad de ska äta och kan ha svårt att förstå vikten av fysisk aktivitet.

Åtgärd

- Ett hälsoprojekt har startats under hösten 2012 och kommer att pågå fram till 2016. Syftet är att främja hälsosamma mat- och rörelsevanor bland vuxna personer som bor i gruppboende, serviceboende samt vistas i daglig verksamhet.

3.3. Syninstruktör

Utbildad syninstruktör saknas inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Åtgärd

- Planera för utbildningsinsats inom området.

3.4. Kvalitet och uppföljning

Kungsörs kommun har två biståndshandläggare som tillsammans svarar för äldreomsorg och funktionshindrade. Den ökade tillströmningen av äldre har gjort att biståndshandläggarna inte längre klarar att leva upp till de krav på dokumentation och uppföljning som lagar och föreskrifter kräver.

Ansvar för att fortlöpande följa upp och kvalitetssäkra verksamheten är inte tillförlitlig. Ett omfattande arbete med att kartlägga processer, ta fram rutiner för egenkontroll, riskanalyser och samverka med andra vårdgivare måste utvecklas

Åtgärd

- Utöka biståndshandläggargruppen med en tjänst och genomför en processkartläggning för att om möjligt förenkla processen så att tid friläggts till utveckling och uppföljning av insatser.
- I projektform och samverka med övriga kommuner i länet arbeta fram ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9

3.5. Personalförsörjning

Konkurrensen om arbetskraft mellan vård och omsorg och övrig sysselsättning i Kungsör kommer att öka. En antal omvårdnadspersonal kommer att gå i pension under perioden.

Åtgärd

- Planera för åtgärder som syftar till att skapa mer attraktiva tjänster i vård och omsorg måste påbörjas omgående.

Bilaga

Socialnämndens inriktningsmål 2013

Antagna av SN den 25 september 2012

- Socialnämndens verksamheter ska präglas av trygghet och säkerhet
- Individ och familjeomsorgen ska aktivt verka för att stärka individen till självförsörjande
- Socialnämndens verksamheter och boenden ska vara anpassade till behov och efterfrågan
- Socialnämnden ska ha attraktiva arbetsplatser
- Socialnämnden verkar för en hållbar utveckling
- Socialnämnden ska vara delaktig i kommunens förebyggande arbete med barn och unga